

δαφνοφορῶ

"Ολοι, μικροὶ μεγάλοι, ἐτοιμασθῆτε.
μέσα'ς τὲς ἐκκλησιὰς τὲς δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτήτε
Δ. Σολωμ., ἐνθ' ἄν.

δαφνοφορῶ Λεξ. Βάιγ. Περίδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δάφνη καὶ τοῦ ρ. φορῶ. Ἡ λ. καὶ
εἰς Σομ.

Φέρω δάφνας, εἶμαι στολισμένος μὲ δάφνας ἐνθ' ἄν.

δαφνόφυλλο τό, δαφνόφυλλον Πόντ. (Κερασ. Οἶν.
Τραπ.) — Α. Τανάγρ., "Αγγελ. Ἐξολοθρ., 318 δαφνόφυλλο
κοιν. δαφνόφ'λλου πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. δάφνη καὶ φύλλο. Ἡ λ. εἰς ἱατρο-
σοφικὸν κώδ. τοῦ 15ου αἰ. Βλ. Κ. Ἀμαντ., Ἀθηνᾶ 43
(1931), 150 καὶ εἰς ἱατροσοφικὸν Μητροφάνους, 58.

Τὸ φύλλον τῆς δάφνης ἐνθ' ἄν.: «Βάφοντες ἀκόμη ζωη-
ροτέραν μὲ τὸ αἷμα τῶν τὴν πορφύραν τῆς, προσθέτοντες ἐν
ἀκόμῃ δαφνόφυλλον εἰς τὸν στέφανόν τῆς» Α. Τανάγρ., ἐνθ'
ἄν. || Ποιήμ.

Στόλισα τὸ παλάτι μου ἀπὸ τῆ θύρα κάτου
μὲ σκορπιστὰ δαφνόφυλλα καὶ μ' ἄνθη καὶ μὲ γλάστρες
Ι. Πολέμ., Βασιλ. ἀνήλιαγ. 77

"Ενα ξερό δαφνόφυλλο τὴν ὥρα αὐτὴ θὰ πέση,
τὸ πρόσχημα τοῦ βίου σου, καὶ θ' ἀπογυμνωθῇς.
Κ. Καραυτάκ., εἰς Ἀνθολ. Η. Ἀποστολίδ., 150.

δαφνοχελιαμπαδιῶς ἐπίθ. ἀμάρτ. θηλ. δαφνοχελια-
βαδιὰ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν ἐπίθ. δαφνοχελιῶς καὶ ἀμπαδιῶς.
Αἰξ ἄνευ κεράτων ἔχουσα τρίχωμα δαφνόχρουν, περὶ τὴν
κοιλίαν δὲ λευκόν.

δαφνοχελιαστεράτος ἐπίθ. ἀμάρτ. θηλ. δαφνοχε-
λιαστεράτη Νάξ.

Ἐκ τῶν ἐπίθ. δαφνοχελιῶς καὶ ἀστεράτος.
Ἐπὶ αἰγῶν, ἡ ἔχουσα τρίχωμα δαφνόχρουν, περὶ τὴν κοι-
λίαν λευκόν, ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου φέρουσα λευκὰ στίγματα.

δαφνοχέλιδος ἐπίθ. ἀμάρτ. δαφνοχέλιδους Ἰμβρ.

Ἐκ τῶν ἐπίθ. δαφνός καὶ χελιδός.
Ἐπὶ αἰγῶν, ἡ ἔχουσα ἐπὶ τοῦ προσώπου ραβδώσεις χρώ-
ματος δάφνης καὶ λευκὸν τρίχωμα περὶ τὴν κοιλίαν.

δαφνοχελιομάγουλος ἐπίθ. ἀμάρτ. θηλ. δαφνοχε-
λιομάουλη Νάξ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. δαφνοχελιῶς καὶ τοῦ οὐσ. μάγου-
λο.
Ἐπὶ αἰγῶν, ἡ ἔχουσα δαφνόχρουν τρίχωμα περὶ τὰς
παραϊάς, ξανθὸν δὲ περὶ τὴν κοιλίαν.

δαφνοχελιοπάρδαλος ἐπίθ. ἀμάρτ. θηλ. δαφνοχε-
λιοπάρδαλη Νάξ.

Ἐκ τῶν ἐπίθ. δαφνοχελιῶς καὶ παρδαλός.
Ἐπὶ αἰγῶν κυρίως, ἡ ἔχουσα τρίχωμα δαφνόχρουν μετὰ
στιγμάτων διαφόρου χρώματος, περὶ δὲ τὴν κοιλίαν λευκὸν
ἢ ὑπόφαιον. Πβ. ἀσπροχελιδονοπαρδαλός.

δαφνοχελιδός ἐπίθ. ἀμάρτ. δαφνοχέλιος Νάξ. Θηλ.
δαφνοχελιά Κρήτ. Νάξ. (Φιλότ.) δαφνοχέλια Ρόδ. (Κάστελλ.)
δαφνόχελη Δ. Κρήτ. Οὐδ. δαφνοσέλιο Σῦρ. γαφνόχιλο Κάρπ.

δαχτυλάκι

δαφνόχιλο Κάρπ. ἁφνόχιλο Κάρπ.

Ἐκ τῶν ἐπίθ. δαφνός καὶ χελιδός.

Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ἀσπροχελιῶς. Διὰ τὸ β'
συνθετικὸν βλ. Σ. Ξανθοῦδ., Ἀθηνᾶ 28 (1916), Λεξικογρ.
Ἀρχ., 133 κέξ. Οἱ τύπ. γαφνόχιλο, δαφνόχιλο,
ἁφνόχιλο πιθανῶς ἐκ παρετυμολ. πρὸς τὸ χελιδό.

Ἐπὶ αἰγῶν κυρίως, ἡ ἔχουσα τρίχωμα δαφνόχρουν, περὶ
δὲ τὴν κοιλίαν λευκὸν ἢ ὑπόφαιον ἐνθ' ἄν. Πβ. ἀσπρο-
χελιῶς, λαγοουδοχελιῶς, χελιδόψαρος.

δαφνοχελιδότσουλος ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. δαφνοχελιο-
τσούλα Νάξ.

Ἐκ τῶν ἐπίθ. δαφνοχελιῶς καὶ τσοῦλος.
Ἐπὶ αἰγῶν, ἡ ἔχουσα τρίχωμα δαφνόχρουν, περὶ τὴν κοι-
λίαν δὲ λευκὸν ἢ ὑπόφαιον καὶ ὄτα μικρά.

δαφνόπαρος ἐπίθ. ἀμάρτ. γαφνόπαρος Κάρπ. ἁφνόπα-
ρος Κάρπ.

Ἐκ τῶν ἐπίθ. δαφνός καὶ παρός.
Ἐπὶ αἰγῶν, ἡ ἔχουσα τρίχωμα δαφνόχρουν περὶ τὴν ράχιν,
κατὰ δὲ τὸ λοιπὸν σῶμα φαιόν.

δαφνώνας ὁ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. δαφνών. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.
Τόπος κατάφυτος ἀπὸ δάφνας ἐνθ' ἄν.: Ἀσμ.
Ἀνθη μου τῆς πορτοκαλλιᾶς καὶ δάφνης τοῦ δαφνώνα,
τέττοι καπετανόσπιτο δὲν εἶδα 'ς τὸν αἰῶνα
Χίος. Συνών. δαφνότοπος.
Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Δαφνώνας Πελοπν.
(Μεσσην.) Σῦρ. Χίος.

δαχτύλα ἡ, Ἰμβρ. Κύθν. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γαργαλ.
Κίτ. Μάν.) Σύμ. κ.ἀ. δαχτύλα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Μεγεθ. τοῦ οὐσ. δαχτύλο.

1) Τὸ μεγαλύτερον τοῦ συνήθους δάκτυλον ἐνθ' ἄν.: Εἶδα
δαχτύλες εἶν' ποῦ τ' ἔχει καὶ φτός! Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Τό
'πχιασε μὲ τί' δαχτύλε' του καὶ τό 'σπασε Πελοπν. (Κίτ.
Μάν.) Ἀμα σοῦ φέρη καμνιά μὲ τίς δαχτύλες του, θὰ σοῦ
σηκώσῃ βιζιγάντι (θὰ σοῦ φουσκώσῃ τὴν ἐπιδερμίδα ὡς τὸ
βιζικάντι = ἐκδόριον) Πελοπν. (Γαργαλ.) Ἐβαλε τσι δαχτύ-
λες του τσαί μου τὸ λέρωσένε Κύθν. 2) Μεταφ., ὁ ἄρπαξ, ὁ
ἀπατεὼν Σύμ.: Ξέεις καὶ τί δαχτύλα 'ναι! (ξέεις = ἡξεύρεις)
Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δαχτύλα καὶ ὡς παρωνύμ. Σύμ.

δαχτυλάκι τό, κοιν. δαχτ'λάκ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.
δαχτ'λάκ' πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. δαχτυλάτῃ Κῶς Λέρ. Ρόδ.
κ.ἀ. δαχτυλάτσι Κύθν. Κῶς Μεγίστ. Πελοπν. (Κάμ-
πος Λακων. Μάν.) Σχινούσ. κ.ἀ. δαχτ'λάτσι Σκῦρ. δαχτυ-
ούάκι Νάξ. (Κορων. Φιλότ.) δαχτυάκι Νάξ. (Κορων. Φι-
λότ.) ἁχτυλάτσι Κάρπ. Κάσ. κ.ἀ.

Ἰποκορ. τοῦ οὐσ. δαχτύλο.

1) Τὸ μικρόν, τὸ λεπτόν δάκτυλον κοιν.: Ἐχει καὶ δα-
χτυλάκια, σὰν τοῦ μικροῦ παιδιοῦ κοιν. Πιάσ' το μὲ τὰ δα-
χτυλάκια σου (θωπευτ.) β) Μεταφ., μέτρον μήκους ἢ ποσό-
τητος πολλαχ.: Ἐπια ἓνα δαχτυλάτσι κρασί καὶ μὲ πονεῖ τὸ
κεφάλι μου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Πιὲ ἓνα δαχτυλάτσι (ἐνν.
κρασί) Κυθν. Ἐβαλα 'ς τὸ καδήλι ἓνα δαχτυλάκι λάδι καὶ τὸ
ἄναψα νὰ ἐρμofέγγῃ λιγούλι Πελοπν. (Γαργαλ.) Βάλε μου ἓνα
δαχτυλάκι κρασί Χίος (Βροντ.) Τὸ νίκησε τὸ θερίο τῶαί τοῦ
'κοψε ἓνα δαχτυλάτσι (ἐκ παραμυθ.) Πελοπν. (Σέλιτσ.)
Τ' ἔκονφι τοῦ μ' κρὸ δαχτ'λάκ', γέμουσι τοῦ μπουνκαλάκ'

αἷμα, τοῦ πῆγνι 'ς τοῦ βασιλιά (ἐκ παραμυθ.) Θεσσ. (Τρίκερ.) Τόσους καιρούς, πὺν τρέχουν τὰ ποτάμια 'ς τὴ θάλασσα, δὲν τὴν ψηλώσανε οὐτ' ἓνα δαχτυλάκι Σ. Μελ., Κόκκιν. που-κάμ. 3, 6. 2) 'Ο μικρὸς ἀκραῖος δάκτυλος τῆς χειρὸς, ὁ ὠτί-της, καὶ τοῦ ποδὸς κοιν.: "Εκοψα τὸ δαχτυλάκι τοῦ ἀριστε-ροῦ χειροῦ μου καὶ τρέχει αἷμα. "Εχω ἓναν κάλο 'ς τὸ δα-χτυλάκι τοῦ δεξιῦ ποδιοῦ μου καὶ μὲ τρελλαίνει κοιν. "Η-κοφένε τὸ δαχτυλάκι νδου Νάξ (Κορων. Φιλότ.) Μὲ στενεύει τὸ παπούτσι 'ς τὸ δαχτυλάτσι Πελοπν. (Μάν.) "Ηχτύπ'σιν τοῦ μ'κρό του δαχτ'λάξ' τ' κὶ τὸν πουνεῖ πουλὺ Τῆν. 3) 'Ο-λίγον, σύνθηθ.: Βάνω τὸ δαχτυλάκι μου (ἀναμειγνύομαι κά-πως εἰς τινα ὑπόθεσιν) σύνθηθ. Δὲ βορεῖς, ἄμα δὲ βάλης καὶ σὺ τὸ δαχτυλάκι σου (ἀν δὲν ἀναμιχθῆς) Πελοπν. (Γαργαλ.) Φτάνει μόνο τὸ δαχτυλάκι του νὰ κουνήσῃ (ἐπὶ ἱκανοῦ καὶ ἐπιτηδείου, δυναμένου νὰ ἐπιτυχάνῃ μεγάλα πράγματα διὰ μικρᾶς προσπάθειας) πολλαχ. Δὲ μοῦ 'ρχεται οὔτε 'ς τὸ δα-χτυλάκι μου (εἶναι πολὺ κατώτερός μου) Πελοπν. (Κορινθ.) 'Σ' τοῦ δαχτ'λάξ' μ' δὲν τὴ βάξω (δὲν τὴν λογαριάζω καθό-λου) Μακεδ. Παίρνουσιδ-δαχτυλάτσι (κατὰ τὴν παιδιὰν «ἀμάδες» οἱ νικητὲς σύρουν τὸ μικρὸν δάκτυλον τῶν ἡττη-θέντων) Μεγίστ. || Παροιμ. Δὲ μπορῶ, παππᾶ, νὰ ψάλω, μοῦ πονεῖ τὸ δαχτυλάτσι μου (ἐπὶ τοῦ προφασιζομένου ἀδυ-ναμίαν δι' ἐκτέλεσιν ἐργασίας ἄνευ σοβαρᾶς αἰτίας) Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) || "Ἄσμ.

Κάναν τὰ φρύδια της δετὰ, | τὰ μάτια της ζωγραφιστά,
τὰ δύο δαχτυλάκια της | γραμματικοῦ κοινδύλια
Προπ. (Μαρμαρ.)

Καὶ μὲ τὸ δαχτυλάκι μου δὲ σοῦ 'γιξα ποτέ μου
καὶ πῶς ἐγαπηθήκαμε, Μεγαλοδυναμέ μου!
Κρήτ.

δαχτυλάρα ἡ, σύνθηθ. δαχτυλάρα Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ οὗς. δάχτυλο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-άρα.

'Ο δάκτυλος ποδὸς ἢ χειρὸς ὁ μεγαλύτερος τοῦ συνήθους ἔνθ. ἄν.: "Εχει καὶ δαχτυλάρες, πὺν δὲ μπορεῖ νὰ βρῇ γάντια γιὰ τὰ χέρια του σύνθηθ. Ποῦ νὰ χωρέσῃ τὸ πόδι του σὲ πα-πούτσι μὲ τίς δαχτυλάρες πὺν 'χει! 'Αθῆν. Τὸν ἐπῆχιασε μὲ τί 'δαχτυλάρες' του ἀπὸ τ'ἀφτὶ καὶ τοῦ τό 'καμε κόκκινο Πε-λοπν. (Κίτ. Μάν.) Μὰ εἶδα δαχτυλίδ' ἐδὰ θὰ βρεθῇ νὰ κἀνῃ 'ς τσι δαχτυλάρες του! Νάξ. ('Απύρανθ.)

δαχτυλάρης ὁ, Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὗς. δάχτυλο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-άρης, διὰ τὴν ὀπ. βλ. -άρις.

'Ο ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ τρώγῃ ἢ νὰ διανέμῃ δά-χτυλα, εἰδικῶς παρασκευαζόμενα ἀρτίδια ἐξ ἀλεύρου σιτί-νου καὶ σησάμου, τὰ ὁποῖα διανέμονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀντὶ κολλύβων κατὰ τὴν Μεγ. 'Εβδομάδα καὶ τὴν Διακαι-νήσιμον.

δαχτυλάρι τό, ἀμάρτ. δαχ'λάρ' Θεσσ.

'Εκ τοῦ οὗς. δάχτυλο καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-άρι. Διὰ τὸν τύπ. δαχ'λάρ' βλ. Α. Τζαρτζάν., Θεσ-σολ. διάλ., 67.

Εἶδος δερματίνης ἐπιμήκους δακτυλήθρας, τὴν ὁποῖαν ἐφαρμόζουν οἱ θεριστὰ κατὰ τὸν θερισμὸν εἰς τὸν τέταρτον δάκτυλον τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς. Συνών. παλαμαρῖά, χερροδάχτυλο, χερρόχτι.

δάχτυλας ὁ, 'Αθῆν. 'Αμοργ. 'Ανδρ. 'Αστυπ. Δονοῦς. Εὐβ. (Κάρυστ.) 'Ηράκλ. Θῆρ. 'Ικαρ. 'Ιος Κάλυμν. Κάρπ. Κάσ. Κρήτ. (Κατσιδ. Κίς. Κυδων. Νεάπ. Πεδιάδ. Σέλιν. Σητ. κ.ά.) Κύθν. Κῶς (Καρδάμ. κ.ά.) Λειψ. Μύκ. Νάξ. (Κωμιακ. Φιλότ.) Νίσυρ. Πάρ. (Λεῦκ.) Ρόδ. Σίκιν. Σίφν. Σύμ. Σχινούσ. Τῆλ. Τῆν (Σμαρδάκ.) Φολέγ. — Λεξ. Βάιγ. Μπριγκ. Π. Βλαστ. 385 δάχτυλας Νάξ. ('Απύρανθ.) δάχτ'λας 'Ανδρ. (Κόρθ.) 'Αντίπαρ. Θάσ. Λέσβ. (Πάμφιλ.) Λῆμν. (Πλάκ. κ.ά.) Πάρ. (Λεῦκ.) Σκυρ. Τένεδ. Τῆν. βάχτυ-λας Κάρπ. ('Ελυμπ.) Ρόδ. Κάσ. γάχτυλας Ρόδ. 'άχτυλας Κάρπ. Κάσ. δάχ'λας Μακεδ. ('Αγιος Νικόλ.) δάχτυλας Νάξ. (Φιλότ.)

'Εκ τοῦ οὗς. δαχτύλι διὰ τῆς καταλ. -ας ὑπὸ τύπ. μεγεθοντ. Βλ. Γ. Χατζιδ. ΜΝΕ 2, 3. 'Η λ. καὶ εἰς Σομ.

1) 'Ο ἀντίχειρ καὶ κατ' ἐπέκτ. ὁ μέγας δάκτυλος τοῦ ποδὸς 'Αμοργ. 'Ανδρ. (Κόρθ. κ.ά.) 'Αντίπαρ. 'Αστυπ. Δονοῦς. 'Ηράκλ. Θάσ. Θῆρ. 'Ικαρ. 'Ιος Κάλυμν. Κάρπ. ('Απέρ. 'Ε-λυμπ.) Κάσ. Κρήτ. (Κατσιδ. Κίς. Κυδων. Νεάπ. Πεδιάδ. Σέλιν. Σητ. κ.ά.) Κύθν. Κῶς (Καρδάμ. κ.ά.) Λειψ. Λέσβ. (Πάμφιλ.) Λῆμν. (Πλάκ. κ.ά.) Μακεδ. ('Αγιος Νικόλ.) Μύκ. Νάξ. ('Απύρανθ. Κωμ. Φιλότ.) Νίσυρ. Πάρ. (Λεῦκ. κ.ά.) Ρόδ. Σίκινχῦς. Σκυρ. Σύμ. Σχινούσ. Τένεδ. Τῆλ. Φολέγ. — Λεξ. Βάιγ. Π. Βλαστ., 385 Δημητρ.: 'Ο δάχτυλας τῆς ζερβῆς μου χέρας πονεῖ Σητ. 'Αλ-λ^d ουνου (ἦτο) ἢ μὲν-θη κομ-μένη, ἀλ-λ^d ουνου τ' ἀφτὶ κομ-μένο, ἀλ-λ^d ουνου ὁ δάχτυλός του τοῦ ποδιοῦ κομ-μένος (ἐκ παραμυθ.) Κάσ. Τὸ δάχτυλά μου 'κο-ψα μ' ἓνα μαχαίρι 'Απύρανθ. Πονεῖ με ὁ δάχτυλας τοῦ ποδιοῦ μου Καρδάμ. Τρύπησα τὸ δάχτυλά μου 'πὸ τῆς βολόνα ντζ' ἐπρήστη Κῶς Μοῦ φαλάγγωσε τὸ δά-χτυλα Πάρ. "Επιξα μιὰ μι τ' σκούλα 'ς τὸν δάχτ'λα κὶ τὸν ἔσπασα (ἐπιξα = ἐπαιξα, κτύπησα' σκούλα = τὸ πί-σω μέρος τοῦ σκεπαρινοῦ) Πλάκ. || Παροιμ.

Δάχτυλά μου βρωμεσμένη | δάχτυλάς μου 'σαι καημένη
(ἐπὶ τοῦ κατ' ἀνάγκην στέργοντος τὰ οἰκεῖα καὶ κακὰ ὄντα)
Νεάπ. 'Η παροιμ. εἰς παραλλαχ. πολλαχ. Συνών. εἰς λ. δα-χτυλομάννα. β) Γενικῶς ὁ δάκτυλος τῆς χειρὸς ἢ τοῦ ποδὸς 'Ανδρ. 'Ιος Κάρπ. ('Ελυμπ.) Κάσ. Τῆν. (Σμαρδάκ.): "Αν εἶσαι ὁ ἀερφός μου ὁ Πικρὸ Γιαν-νάκης, μζιάσ' τίς βαχτύλους σου καὶ πετάξον μέσα Κάσ. 2) Δερματίνον περί-βλημα τῆς κάτω φάλαγγος τοῦ μεγάλου δακτύλου, δι' οὗ προφυλάσσεται ὁ ὑποδηματοποιὸς ἀπὸ τὴν φαλτσέταν ἢ τὸν σπάγγον 'Αθῆν. Εὐβ. (Κάρυστ.): Δὲν ἔχω δάχτυλα καὶ μοῦ κόβει τὸ χέρι ὁ σπάγγος Κάρυστ. 3) Τὸ θαλάσσιον μαλάκιον Σωλῆν ὁ σωληνοειδὴς (Solen vagina) τῆς οἰκογ. τῶν Σωληνιδῶν (Solenidae), ὁ δάκτυλος τῶν 'Αρχαίων 'Αστυπ. Σύμ. Συνών. δαχτύλι 3, δάχτυλο 10, σωληνῆρας. 4) Σιδηροῦν ἐργαλεῖον ἐστηρικμένον ὑπὸ τὸ ἄκρον ἄξονος πρὸς περιστροφὴν Κάρπ.

'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δάχτυλας καὶ ὡς παρων. Νάξ. ('Απύρανθ.)

δαχτύλας ὁ, Σάμ.

'Εκ τοῦ οὗς. δάχτυλο κατὰ μεγεθ. τύπ.

'Ο ἔχων μέγала δάκτυλα.

'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δαχτύλας καὶ ὡς παρων. Σάμ.

δαχτυλᾶς ὁ, Πελοπν. ('Αναβρ.) δαχ'λᾶς Μακεδ.

'Εκ τοῦ οὗς. δάχτυλο διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -ᾶς.

1) 'Η δερματίνη δακτυλήθρα τὴν ὁποῖα τοποθετεῖ εἰς τὸ

